

Poz. 68

UCHWAŁA NR 166
RADY NAUKOWEJ DYSCYPLINY EKONOMIA I FINANSE

z dnia 25 października 2023 r.

**w sprawie utrzymania w mocy decyzji odmawiającej uznanie stopnia naukowego
pani Oleny Ivashko za równoważny z polskim stopniem naukowym**

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 i art. 127 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tj.: Dz. U. z 2023 r. poz. 775 z późn. zm.), w związku z § 1 ust. 2 zarządzenia nr 122 Rektora Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 8 czerwca 2020 r. w sprawie nostryfikacji stopni naukowych za granicą (Monitor UW z 2020 r. poz. 257), w związku z § 49 pkt 6 Statutu Uniwersytetu Warszawskiego (Monitor UW z 2019 r. poz. 190 z późn. zm.) oraz na podstawie § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki nadanych za granicą (Dz. U. z 2018 r. poz. 1877), w związku z wnioskiem przez panią Olenę Ivashko wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Rada Naukowa Dyscypliny Ekonomia i Finanse postanawia, co następuje:

§ 1

Utrzymuje się w mocy decyzję odmawiającą uznania stopnia doktora, nadanego pani Olenie Ivashko w dniu 22 grudnia 2010 r. przez Wyższą Komisję Atestacyjną Ukrainy na mocy uchwały Wyspecjalizowanej Rady Naukowej Lwowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Iwana Franki, za równoważny z polskim stopniem naukowym doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse podjętą w uchwale nr 144 Rady Naukowej Dyscypliny Ekonomia i Finanse z dnia 6 września 2023 r. (DRNDEF.2023.46.URND.144).

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Wniosek o uznanie stopnia naukowego uzyskanego za granicą za równoważny z odpowiednim polskim stopniem naukowym doktora pani Olena Ivashko złożyła w dniu 24 maja 2023 r. Dotyczył on nostryfikacji stopnia kandydata nauk ekonomicznych (specjalność: pieniądze, finanse i kredyt) nadanego w dniu 22 grudnia 2010 r. przez Wyższą Komisję Atestacyjną Ukrainy na mocy uchwały Wyspecjalizowanej Rady Naukowej Lwowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Iwana Franki. Rada Naukowa Dyscypliny Ekonomia i Finanse (dalej: Rada) uchwałą nr 137 z dnia 21 czerwca 2023 r. powołała Komisję do przeprowadzenia oceny formalnej i merytorycznej wniosku w sprawie nostryfikacji stopnia naukowego Pani Oleny Ivashko (dalej: Komisja), w celu sformułowania uzasadnionej opinii dla Rady, w składzie: prof. dr hab. Janusz Kudła – przewodniczący, dr hab. Anna Białek-Jaworska, prof. ucz., prof. dr hab. Zofia Barbara Liberda. Komisja, po wnikliwym zapoznaniu się z przedstawioną przez panią Olenę Ivashko dokumentacją, w tym z rozprawą doktorską, postanowiła o wyrażeniu negatywnej opinii w przedmiocie uznania stopnia kandydata nauk ekonomicznych,

nadanego pani Olenie Ivashko w dniu 22 grudnia 2010 r. przez Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki, za równoważny z polskim stopniem naukowym doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse. Członkom Rady Naukowej Dyscypliny Ekonomia i Finanse, wraz z materiałami na posiedzenie w dniu 6 września 2023 r., zostały przekazane wszystkie materiały istotne dla sprawy, w tym przedłożona dysertacja w języku ukraińskim, autoreferat tłumaczony na język polski oraz rzeczona opinia Komisji.

Na posiedzeniu Rady w dniu 6 września 2023 r. prof. dr hab. Janusz Kudła (Przewodniczący Komisji) poinformował, że Komisja w pełnym składzie zapoznała się z dokumentacją przedstawioną przez panią Olenę Ivashko i przedyskutowała treść rozprawy. Komisja wyraziła negatywną opinię w przedmiocie uznania stopnia kandydata nauk ekonomicznych, nadanego pani Olenie Ivashko, na podstawie pracy pt. „Mechanizm finansowy realizacji specjalnych reżimów działalności inwestycyjnej”, wykonanej na Wydziale Finansów Przedsiębiorstw i Ubezpieczeń Tarnopolskiego Narodowego Uniwersytetu Ekonomicznego Ministerstwa Edukacji i Nauki Ukrainy, obronionej na Lwowskim Uniwersytecie Narodowym im. Iwana Franki. Praca ta poświęcona jest opisowi specjalnej strefy ekonomicznej w obwodzie wołyńskim i jest to praca typowo opisowa; ma charakter odtwórczy o znikomej wartości naukowej. Autorka ograniczyła się do statystyk opisowych próby i zaproponowanych wskaźników oceny kondycji badanych przedsiębiorstw, pomimo wskazania zastosowania „analizy ilościowej wskaźników ekonomicznych – dla uzasadnienia i uogólnienia problematyki funkcjonowania finansowego mechanizmu specjalnych systemów działalności inwestycyjnej; metody ekonomiczno-matematycznego modelowania i formalizacji – dla prognozowania wyników realizacji projektów inwestycyjnych przez podmioty TRP w obwodzie wołyńskim.”. W ocenie Komisji praca doktorska p. Oleny Ivashko nie dokumentuje zrealizowania dwóch ostatnich zadań dotyczących „udoskonalenia metody kompleksowej analizy działalności specjalnych systemów inwestycyjnych” oraz „wypracowania modelu podejmowania decyzji inwestycyjnych dla realizacji finansowego mechanizmu specjalnych systemów działalności inwestycyjnej” na poziomie oczekiwanym przez komisje doktorskie w dyscyplinie ekonomia i finanse oceniające prace doktorskie broniące na Uniwersytecie Warszawskim. Pomimo zaproponowania wskaźników, nie poddano ich rozkładowi szczegółowej analizie ani nie zebrano danych umożliwiających przeanalizowanie ich zmienności w kolejnych latach w dłuższych szeregach czasowych. Zamiast modelu ekonometrycznego przedstawiono jedynie współczynniki korelacji i ich graficzną reprezentację. Mimo to m.in. jako "nowość naukową uzyskanych wyników" wskazano „metodyczne podejścia do identyfikacji czynników działalności inwestycyjnej systemów specjalnych poprzez budowę ekonometrycznego modelu oceny efektów realizacji ich mechanizmu finansowego w oparciu o podejście funkcjonalne, co umożliwi aktywizację działalności inwestycyjnej i sprzyja funkcjonowaniu finansowego mechanizmu realizacji specjalnych systemów inwestowania w warunkach kryzysowych.” Niestety, uzyskane w pracy doktorskiej wyniki nie dostarczają podstaw do uznania, że to zadanie stawiane przed dysertacją zostało zrealizowane i – w konsekwencji – uznania go za zrealizowane przez komisje doktorskie dyscypliny ekonomia i finanse oceniające rozprawy doktorskie broniące na Uniwersytecie Warszawskim. Z tego względu, w ocenie Komisji, przedstawiona praca doktorska nie spełnia oczekiwań stawianych rozprawom doktorskim broniącym na Uniwersytecie Warszawskim w dyscyplinie ekonomia i finanse.

Praca składa się z trzech rozdziałów. Rozdział pierwszy „Teoretyczne i stosowane zasady finansowego mechanizmu realizacji specjalnych systemów działalności inwestycyjnej” porządkuje literaturę i regulacje prawne, definiuje kluczowe pojęcia i opisuje funkcjonowanie strefy. Rozdział drugi „Diagnostyka funkcjonowania specjalnych systemów działalności inwestycyjnej” opisuje wyniki inwestycyjne strefy. Przeprowadzona analiza nie uwzględnia koncepcji efektywności alokacji zasobów,

produktywności, ryzyka upadłości (bankructwa) ani wewnętrznej stopy zwrotu lub innej miary oceny opłacalności inwestycji, co dyskwalifikuje uznanie uzyskanych wyników za rzetelne. Rozdział trzeci „Doskonalenie regulacji finansowej specjalnych systemów działalności inwestycyjnej” dotyczy ryzyka i priorytetyzacji projektów inwestycyjnych w strefie.

W opinii Komisji, praca ta nie stanowi wkładu do nauki, lecz ma charakter informacyjny, opisujący na czym polega specjalna strefa, jakie zrealizowano tam inwestycje i jaki był wymiar efektów inwestycji np. w formie zatrudnienia oraz czym powinna kierować się administracja przy wyborze projektów do strefy. W pracy zamieszczono prognozy rozwoju strefy i policzono proste wskaźniki ekonomiczne. Zastrzeżenia budzi: użycie niektórych metod (np. wnioskowanie na podstawie korelacji o związkach przyczynowych), oparcie wnioskowania na korelacji parami z pominięciem zmiennych kontrolnych, wykorzystanie prawie wyłącznie literatury ukraińskiej (w pracy powołano się na jedną pozycję anglojęzyczną z 1974 r.), czy brak sprecyzowanych hipotez badawczych, brak dyskusji wyników z literaturą, brak porównania z regionami, w których nie wprowadzono analizowanych w pracy „Specjalnych Systemów Działalności Inwestycyjnej”. W ocenie Komisji, przedstawiona praca nie spełnia minimalnych oczekiwań stawianych pracom doktorskim w dyscyplinie ekonomia i finanse, ani nie jest zgodna z poziomem prac doktorskich broniących na Uniwersytecie Warszawskim w dyscyplinie ekonomia i finanse.

W głosowaniu tajnym w sprawie uznania stopnia naukowego uzyskanego za granicą przez panią Olenę Ivashko za równoważny z odpowiednim polskim stopniem naukowym doktora uprawnionych do głosowania było 38 osób, głosowały 23 osoby. Za uznaniem stopnia naukowego oddano 2 głosy, przeciw oddano 17 głosów, 4 osoby wstrzymały się od głosu. Tym samym Rada Naukowa Dyscypliny Ekonomia i Finanse podjęła uchwałę w sprawie odmowy uznania stopnia naukowego uzyskanego za granicą przez panią Olenę Ivashko za równoważny z odpowiednim polskim stopniem naukowym doktora.

Od uchwały nr 144 Rady Naukowej Dyscypliny Ekonomia i Finanse z dnia 6 września 2023 r. w sprawie nostryfikacji stopnia naukowego pani Oleny Ivashko, odmawiającej uznania stopnia doktora, nadanego pani Olenie Ivashko w dniu 22 grudnia 2010 r. przez Wyższą Komisję Atestacyjną Ukrainy na mocy uchwały Wyspecjalizowanej Rady Naukowej Lwowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Iwana Franki, za równoważny z polskim stopniem naukowym doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse, pani Olena Ivashko wniosła środek zaskarżenia w postaci wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy przez Radę Naukową Dyscypliny Ekonomia i Finanse. We wniosku pani Olena Ivashko przedstawiła niżej wymienione kwestie:

- w pracy doktorskiej przedstawiona została analiza działalności inwestycyjnej w SSE i TRP w dwóch okresach: od 2000 do 2004 roku (przed wstrzymaniem funkcjonowania SSE i TRP) oraz od 2005 do dziś (po wstrzymaniu funkcjonowania SSE i TRP). Był to główny punkt analizy, a celem jego było pokazanie, jak te systemy działały z powodzeniem w latach 2000-2004 i jak aktywność inwestycyjna zaczęła spadać po 2005 roku;
- odnosząc się do uwag Komisji pani Olena Ivashko wskazała, że w pracy została zbadana nie działalność przedsiębiorstw, lecz efektywność działania TRP obwodu Wołyńskiego i obliczono wskaźniki rozwoju inwestycyjnego i innowacyjnego, działalności przedsiębiorstw, zatrudnienia i dochodów ludności, efektywności budżetowej, na podstawie których opracowano strukturalny i logiczny schemat efektywności specjalnego systemu działalności inwestycyjnej (s. 112-117 rozprawy). Te wskaźniki zostały wliczone do Metodologii oceny atrakcyjności inwestycyjnej regionów Ukrainy, która została włączona do oficjalnej metodologii przyjętej przez Gabinet Ministrów Ukrainy – i na tym polegało to ulepszenie.

- zastosowane podejście metodologiczne do kompleksowej analizy określenia skuteczności specjalnego reżimu działalności inwestycyjnej (na przykładzie obwodu Wołyńskiego) pozwoliło na kompleksowe monitorowanie regionów Ukrainy w tej kwestii. Pozwoliło to menedżerom przedsiębiorstw podlegających TRP i organom zarządzającym TRP zidentyfikować zarówno pozytywne, jak i negatywne konsekwencje ich funkcjonowania. W rozdziale 2. pracy (podrozdział 2.1) przeprowadzono analizę porównawczą wszystkich regionów Ukrainy, w których w tym czasie funkcjonowały specjalne reżimy działalności inwestycyjnej;
- proces wprowadzania specjalnych reżimów inwestycyjnych na Ukrainie i opracowywania ram prawnych dla ich funkcjonowania był najbardziej intensywny w latach 2002-2004 z przyczyn obiektywnych. W szczególności pojawienie się dużej liczby SSE i TRP na Ukrainie było wynikiem braku skutecznej polityki regionalnej, która promowałaby rozwój gospodarczy małych miast. Zamiast tego zniszczono dawny scentralizowany system budżetowania lokalnego. W wyniku tego regiony zostały zmuszone do poszukiwania skutecznych sposobów regulowania gospodarczego na poziomie terytorialnym. Takim narzędziem było utworzenie TRP na Ukrainie;
- z racji na fakt, że w momencie pisania pracy doktorskiej TRP były zawieszane, pani Olena Ivashko starała się pokazać w modelu pozytywny wpływ na ich funkcjonowanie na etapie wdrażania i negatywny wpływ ich zawieszenia. W tym celu utworzono model wieloczynnikowy na podstawie analizy korelacji i regresji, który pozwolił na zidentyfikowanie najbardziej wpływowych czynników działalności inwestycyjnej w TRP w obwodzie Wołyńskim. Są to: wielkość produkcji, kwota przyciągniętych inwestycji i liczba utworzonych miejsc pracy. Na przykład wyniki modelowania wykazały, że dynamika liczby miejsc pracy utworzonych w TRP w obwodzie Wołyńskim w 2008 r. podążała za trendem z 2000 r. To z kolei wskazywało na pogorszenie wskaźników społeczno-ekonomicznych rozwoju regionu w wyniku zawieszenia specjalnego reżimu inwestycyjnego. Pani Olena Ivashko konkluduje, że udowodniła skuteczność takich reżimów działalności inwestycyjnej dla Ukrainy;
- na podstawie wyników badań, pani Olenie Ivashko przyznane zostało Stypendium Gabinetu Ministrów Ukrainy dla młodych naukowców w latach 2016-2018;
- ograniczona liczba stron pracy doktorskiej nie pozwoliła pani Olenie Ivashko na przeprowadzenie analizy wszystkich uwag, zidentyfikowanych przez Radę oraz powołaną Komisję Rady;
- wszelkie uwagi Komisji przedstawione w skarżonej uchwale zostaną wzięte przez panią Olenę Ivashko pod uwagę podczas prowadzenia badań w przyszłości;
- kontynuacja badań naukowych pani Oleny Ivashko obejmuje również obecnie procedowany proces uzyskania stopnia doktora habilitowanego w Instytucie Badań Regionalnych im. M. Dolishnii Narodowej Akademii Nauk Ukrainy.

Na posiedzeniu w dniu 25 października 2023 r. Rada pochyliła się nad wnioskiem pani Oleny Ivashko o ponowne rozpatrzenie sprawy przez Radę Naukową Dyscypliny Ekonomia i Finanse. Przewodniczący Komisji prof. dr hab. Janusz Kudła przedstawił opinię Komisji dotyczącą wniosku pani Oleny Ivashko, stwierdzając brak podstaw merytorycznych do zmiany decyzji. Niniejsze stanowisko Komisji zostało przesłane wraz z materiałami na posiedzenie w dniu 25 października 2023 r. Komisja odniosła się do niżej wymienionych kwestii:

- zgodnie z obowiązującymi przepisami „rozprawa doktorska powinna stanowić oryginalne rozwiązanie problemu naukowego lub oryginalne dokonanie artystyczne oraz wykazywać ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w danej dyscyplinie naukowej lub artystycznej oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej lub artystycznej”. Tymczasem, w ocenie Komisji, przedstawiona praca doktorska nie stanowi rozwiązania problemu naukowego i dlatego nie może być uznana za odpowiadającą pracy doktorskiej w Polsce. W szczególności to co nazywane jest przez panią Olenę Ivashko „analizą działalności inwestycyjnej” jest w istocie opisem działalności specjalnych

stref ekonomicznych w obwodzie Wołyńskim. Tego typu cel nie jest jednak problemem naukowym, ani jego rozwiązaniem;

- pani Olena Ivashko wskazuje na wykorzystanie wskaźników z pracy przez Gabinet Ministrów Ukrainy oraz przydatność dla menedżerów przedsiębiorstw. Jednakże praktyczne wykorzystanie efektów pracy nie stanowi o naukowym charakterze tej pracy, ani spełnianiu wymogów stawianych pracom doktorskim w Polsce. Również prace nie będące pracami naukowymi mogą mieć taki charakter np. raporty, strategie i tym podobne dokumenty. Aplikacyjny charakter pracy potwierdza, że praca ta ma charakter praktyczny, ale nie dowodzi jej naukowego charakteru;

- praca ta nie wskazuje również na umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Nie odwołuje się do dorobku nauki światowej, na co wskazują użyte źródła literaturowe oraz zawiera poważne błędy metodologiczne, np. wnioskowanie o zależnościach przyczynowo-skutkowych na podstawie korelacji, czy też obserwacji trendów. Niestety wiele czynników może wpływać na występowanie podobnych trendów, w tym np. pogorszenie koniunktury w kraju lub na świecie, a niekoniecznie zawieszenie funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych. Narzędzia użyte do weryfikacji tych zależności nie są dostateczne i bazują na obserwacji pozornych podobieństw między szeregami zmiennych (tutaj lepsze byłyby metody regresyjne w tym metody badające zależności przyczynowo-skutkowe, których jednak nie użyto);

- ocenie Komisji podlegała przedstawiona praca doktorska, natomiast przyszłe badania nie mogą i nie stanowią przedmiotu oceny Komisji. Podobnie Komisja nie może oceniać przyszłej rozprawy habilitacyjnej prowadzonej na uczelni ukraińskiej, bo nie jest ona przedmiotem tego postępowania.

W głosowaniu tajnym w sprawie uwzględnienia wniosku pani Oleny Ivashko dotyczącego ponownego rozpatrzenia sprawy uznania stopnia kandydata nauk ekonomicznych za równoważny z polskim stopniem naukowym doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse uprawnionych do głosowania było 38 osób, głosowały 23 osoby. Za uwzględnieniem wniosku oddano 5 głosów, przeciw oddano 15 głosów, 3 osoby wstrzymały się od głosu. Tym samym Rada Naukowa Dyscypliny Ekonomia i Finanse podjęła uchwałę w sprawie utrzymania w mocy decyzji odmawiającej uznanie stopnia naukowego pani Oleny Ivashko za równoważny z polskim stopniem naukowym.

Pouczenie

Od niniejszej decyzji przysługuje wnioskodawcy, w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia, skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, wniesiona za pośrednictwem Rady Naukowej Dyscypliny Ekonomia i Finanse.

Przewodniczący Rady Naukowej Dyscypliny Ekonomia i Finanse: *R. Kokoszczyński*